

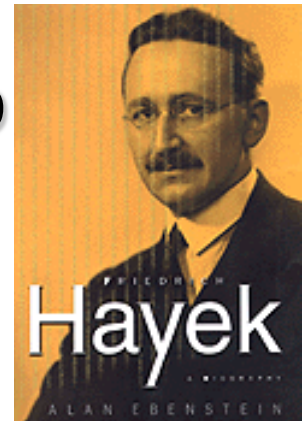
Theme 6 – Макроикономическо равновесие

МВБУ, Ботевград, 2012-2013,
Макроикономика

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Класически модел
- Кейнсиански модел
- Кейнсиански модел – активна фискална и парична политика
- Мултипликатор
- Функция на потребление и на спестявания
- Пределна склонност за потребление и спестявания
- Рецесионен и инфлационен разрив
- Оценяване на кейнсианската теория
- Ролята на спестяванията
- Съвкупно търсене и предлагане
- Промяна на съвкупното търсене по Кейнс
- Промяна на съвкупното предлагане според класиците

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

Две основни икономически школи:

1. Класици (Смит, Рикардо, Фон Мизес, Ж.Б.Сей, Хайек, Фридман, консерватори).
2. Кейнсианци (Кейнс, Голбрайт, либерали).

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Класическият модел:
 - Основава се на А. Смит и “Богатството на народите - *Изследване върху природата и причините за богатството на народите*” (1776).
 - Моделът е в основата на нео-класическата икономика, австрийската школа, икономика на рационалните очаквания, монетаризма.
 - Доминира до 20-те години на миналото столетие. Отново става популярен от началото на 80-те години.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Класиците считат, че:
 - Пазарните сили (гъвкави цени, заплати, лихвен процент) корегират икономическите проблеми.
 - Ограничаването на държавната намеса в икономиката увеличава благосъстоянието и стандарта на живот.
 - Изкуственото държавно стимулиране на икономиката създава проблеми в дългосрочен план.

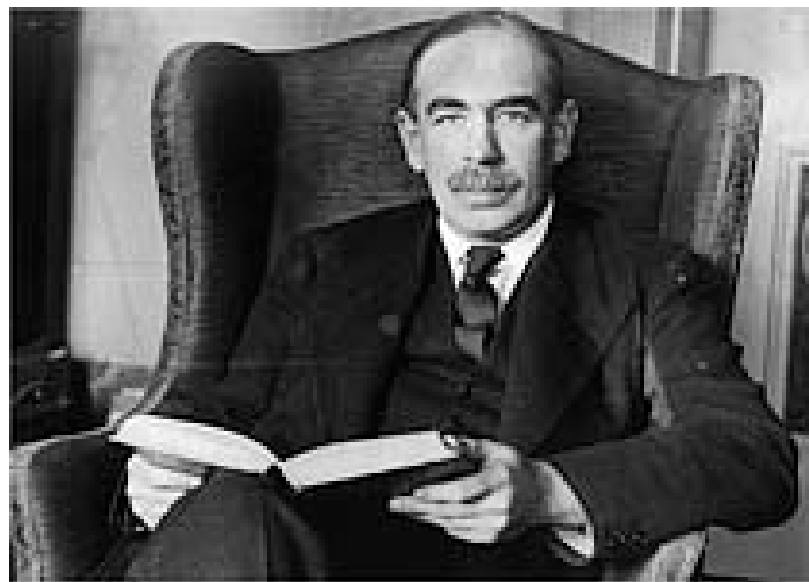
Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Кейнсианският модел:
 - Основава се на работите на Дж. М. Кейнс (1883 – 1946).
 - Възприет е през 30-те години – поддържан от повечето западни икономисти през следващите три десетилетия.

Кейнс казва: “В дългосрочен план всички
ние ще сме в отвъдното...” Съгласни ли
сте с това?

1. Да
2. Не
3. Не съм сигурен
4. Не ме е грижа

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

■ Аналогия по Кейнс

Икономиката е като асансьор – ако тръгне нагоре – ще продължи така за известно време. Ако тръгне надолу – продължава надолу. И така докато не достигне “дъното” или докато някой не го спре...

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Кейнсианската теория

По време на рецесия,

- Производството намалява.
- → съкращаване на заети.
- → доходите и търсенето на продукти намалява.
- → производството намалява допълнително.
- → продължават съкращенията.
- и т.н.

По време на експанзия се случва точно обратното.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- И Кейнсианското решение

Правителството трябва да се намеси (да спре асансьора...) чрез:

1. Активна фискална политика
2. Активна парична политика

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Активна фискална политика

По време на рецесия Кейнс предлага:

- Нарастване на държавните разходи.
- Намаляване на данъците.

От тези две мерки Кейнс предпочита нарастването на държавните разходи, просто защото домакинствата и бизнесът няма как да похарчат получените данъчни облекчения...

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

■ Активна фискална политика

Увеличаването на държавните разходи и намаляването на данъците води (според Кейнс) до:

- По-високи доходи
- Нарастване на потреблението
- Нарастване на производството
- Повече работни места
- По-високи доходи
- И т.н.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Активна фискална политика

По време на експанзия, Кейнс предлага

- Намаляване на държавните разходи
- Увеличаване на данъците

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Активна парична политика

По време на рецесия Кейнс предлага нарастване на паричното предлагане /национална валута/.

В САЩ Бордът на ФРС контролира предлагането на националната валута

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Активна парична политика

Според Кейнс:

Паричното предлагане ↑

→ Лихвените проценти ↓

→ Заеми ↑ → Разходи ↑

→ БВП ↑

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Кейнсианският мултипликатор

Когато правителството увеличи своите разходи *съвкупното потребление* се **мултиплицира** чрез нарастналите държавни разходи.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Мултипликатор - Пример

Да приемем че правителството инвестира 1 млрд. лв. в строителството на магистрали. Това увеличава доходите на заетите в строителството с 1 млрд. лв. , ако сравняваме със ситуация, при която такава инвестиция не се прави.

Какво се случва с тези 1 млрд. лв.?

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

■ Пример

Да приемем, че заетите в строителството изразходват 80% (800 млн. лв.) от този допълнителен за тях доход. Т.е. тяхната **пределна склонност за потребление** - Marginal Propensity to Consume (MPC) е 80%.

Нека приемем, че те изразходват тази сума за дрехи....

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

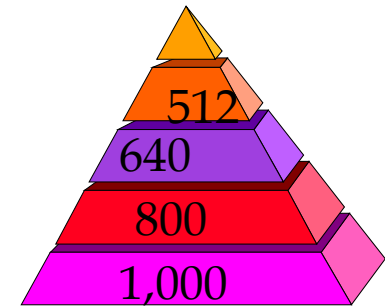
- Пример

Това генерира 800 млн. лв. допълнителен доход за производителите на дрехи.

Какво се случва с тези 800 млн. лв.?

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Пример

Да приемем, че производителите на дрехи изразходват 80% от техния допълнителен доход за хранителни стоки.

Това от своя страна генерира 640 млн. лв. допълнителен доход за производителите на хранителни стоки.

Какво ще правят със своя допълнителен доход производителите на храни? И т.н...

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Пример

→ съвкупното потребление в икономиката нараства с (в милиони):

$$1,000 \text{ лв.} + 800 \text{ лв.} + 640 \text{ лв.} + 512 \text{ лв.} + \dots \\ = 5,000 \text{ лв.}$$

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Пример

5,000 млн. лв. е $5 \times 1,000$ млн. лв.

1,000 млн. лв. са първоначалните разходи на правителството.

Кейнс нарича множителя “5”
“мултипликатор”.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Промяната в съвкупното потребление в икономиката

Според Кейнс:

Допълнителното съвкупно потребление в икономиката = мултипликатора \times промяната в първоначалната инвестиция.

Или: Δ съвкупно потребление = $m \times$
 Δ първоначална инвестиция.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Формула на мултипликатора

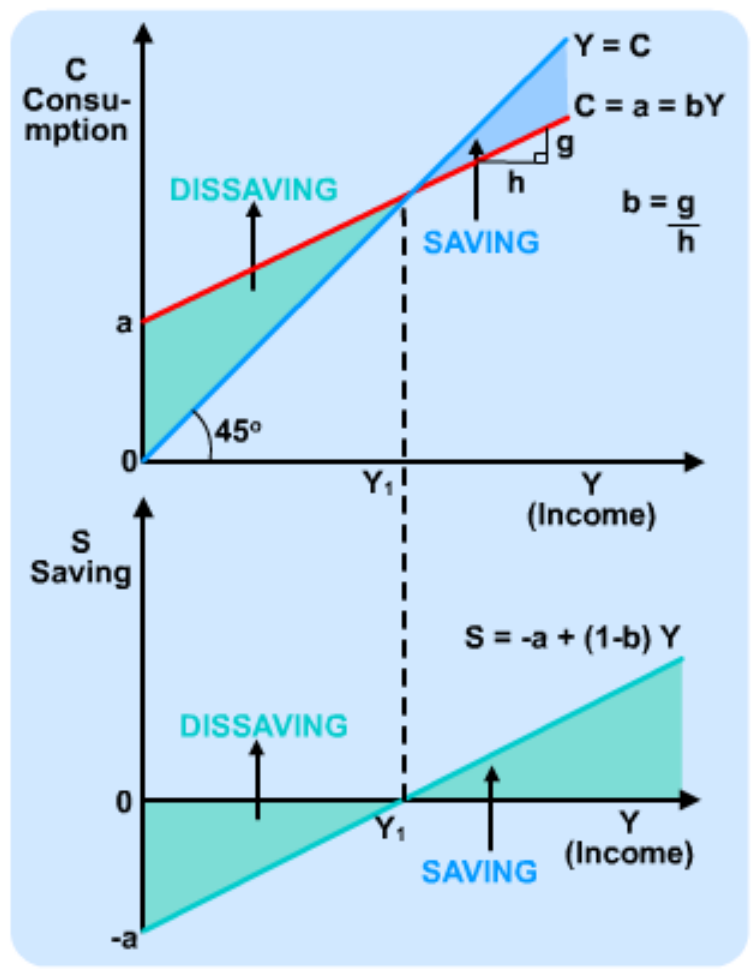
$$\text{Мултипликатор} = 1 / (1 - \text{MPC})$$

или,

$$\text{Мултипликатор} = 1 / \text{MPS}$$

Където MPS = Пределна склонност към спестяване / Marginal Propensity to Save

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Графично представяне на функцията на потреблението и на спестяванията
- Пределна склонност към потребление
- Пределна склонност към спестяване

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Мултипликатор Пример 1

Ако MPC = 0.8, то

$$m = 1 / (1 - 0.8) = 1 / (0.2) = 5.$$

Ако MPC е 0.9, то
мултипликаторът е:

1. 1

2. 2.

3. 3

4. 4

5. 5

6. 7.5

7. 10

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Мултипликатор Пример 2

Ако MPC = 0.9, то

$$m = 1 / (1 - 0.9) = 1 / (0.1) = 10.$$

Ако MPC е 0.75, то
мултипликаторът е:

1. 1

2. 2

3. 3

4. 4

5. 5

6. 7.5

7. 10

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Мултипликатор Пример 3

Ако MPC = 0.75, то

$$m = 1 / (1 - .75) = 1/ (.25) = 4.$$

Ако пределната норма за спестяване
(MPS) е 0.2, мултипликаторът е :

1. 1

2. 2

3. 3

4. 4

5. 5

6. 7.5

7. 10

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Мултипликатор - Пример 4

Ако $MPC = 0.75$, и правителството увеличава разходите си с 2,000 лв. , как ще се промени съвкупното потребление?

Обърнете внимание, че

Δ съвкупното потребление = m x Δ първоначалната инвестиция.

→, Δ съвкупното потребление = 4 x 2,000 лв.

→, Δ съвкупно потребление = 8,000 лв.

Ако **MPC** е 0.9, и правителството увеличава своите разходи с 20 лв., колко ще е промяната на съвкупното потребление в тази икономика?

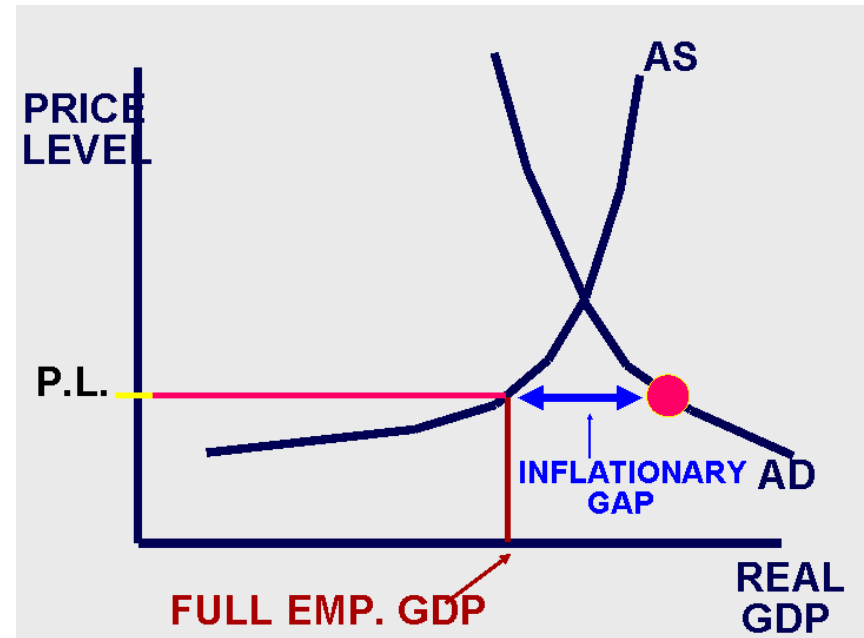
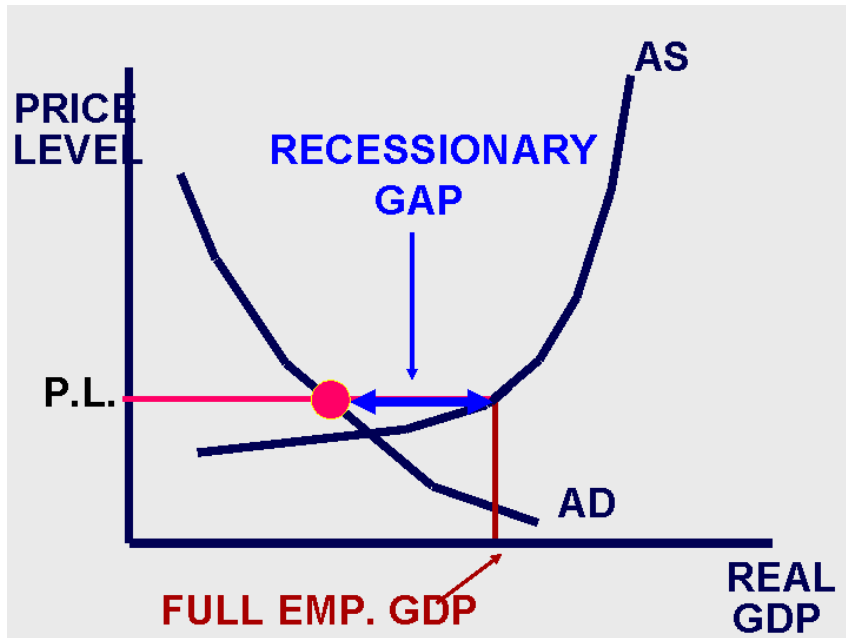
1. 10 лв.
2. 18 лв.
3. 100 лв.
4. **200 лв.**
5. 1,000 лв.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Рецесионен и инфлационен “разрив”
/ Recessionary and Inflationary Gaps:

са разликите (негативна и позитивна
съответно) между фактическият БВП /при
рецесия и при инфлация/ и БВП при пълна
заетост.

Рецесионен и инфлационен “разрив” – графично представяне

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Рецесионен и инфлационен “разрив” - Пример:

С колко правителството би могло да увеличи своите разходи, ако фактическият БВП е 5,000 лв., а БВП при пълна заетост - 6,000 лв., и MPC = 0.80?

Отговор: $X \text{ лв.} \times 5 = 1,000 \text{ лв.}$ $X = 200.$

Ако фактическият БВП е 10,000 лв. и БВП при пълна заетост – 12,000 лв. и MPC е 0.8, с колко правителството трябва да увеличи своите разходи за да преодолее рецесионния разрыв?

1. 200
2. 300
3. 400
4. 500
5. 1,000
6. 2,000

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Рецесионен и инфлационен “разрив” -
Пример:

Отговор на предходния въпрос:

Използваме уравнението:

Промяна БВП = m x промяна на
държавните разходи

Така: 2,000 лв. = 5 x 400 лв.

Дали промяната на държавните разходи променя реалния БВП?

1. Да, в краткосрочен
и в дългосрочен
план
2. Да, но само в
краткосрочен план
3. Да, но само в
дългосрочен план
4. Не съм сигурен

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Оценяване на Кейнсианската теория

Нека направим опит за оценка на ефектите от държавните разходи.

Ако правителството увеличава своите разходи, как се заплаща за това?

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Оценяване на Кейнсианската теория

Средствата могат да са от 3 източника:

- Парично предлагане / парични емисии, или
- Заемни средства, или
- Увелчаване на данъците

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Оценяване на Кейнсианската теория

Ако се прибегне до парична емисия, то:

- Намаляват лихвените проценти. Това увеличава кредитирането и разходите, и стимулира икономиката в краткосрочен план.
- Но това предизвиква инфлация, а значи и нарастване на лихвените проценти, и забавя икономиката в дългосрочен план.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

■ Оценяване на Кейнсианската теория

Ако правителството прибегне до заеми, то:

- Нарастват средствата, с които разполага правителството. Това увеличава разходите в правителствения сектор.
- Същевременно намаляват заемните средства за частния сектор. Това съкращава разходите на бизнеса.
- Нарастват дълга както и бъдещите данъци. Това забавя икономиката в дългосрочен план.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

■ Оценяване на Кейнсианската теория

Ако правителството увеличи данъците, то:

- Нарастват средствата в разположение на публичния сектор. Това увеличава разходите в него.
- Но намаляват доходите на ангажираните в частния сектор. Това намалява разходите на частния сектор.
- Хората са обезкуражени да търсят работа. А това намалява динамиката на икономиката.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Оценяване на Кейнсианската теория

Извод:

Кейнсианската политика подкрепя икономиката в краткосрочен план; но може да бъде вредна в дългосрочен план.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Ролята на спестяванията

Кейнсианската теория:

- Спестяванията са загуба за икономиката.
- Само нарастването на потреблението увеличава производството.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Ролята на спестяванията

Класическата теория:

- Спестяванията са важни.
- Нарастването на спестяванията увеличава фондовете, с които разполага бизнеса.
- Бизнесът ангажира спестяванията за изследвания и технологии, и експанзия.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Ролята на спестяванията

Инвестициите в изследвания и технологии водят до увеличаване на производителността. Това позволява по-високи **реални** заплати и до **реално** (а не до изкуствено) увеличаване на търсенето.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

- Ролята на спестяванията

Реалното нарастване на търсенето става възможно благодарение на по-големите производствени възможности, а не чрез изкуствено увеличаване на държавните разходи или парична емисия

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

Съвкупно /Агрегатно/ Търсене и
Предлагане

Съвкупно = “сумата от...”

Съвкупно търсене = търсенето за
всички продукти в икономиката.

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

Съвкупно търсене

Неговата крива е с отрицателен наклон
/надолу в дясно/

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

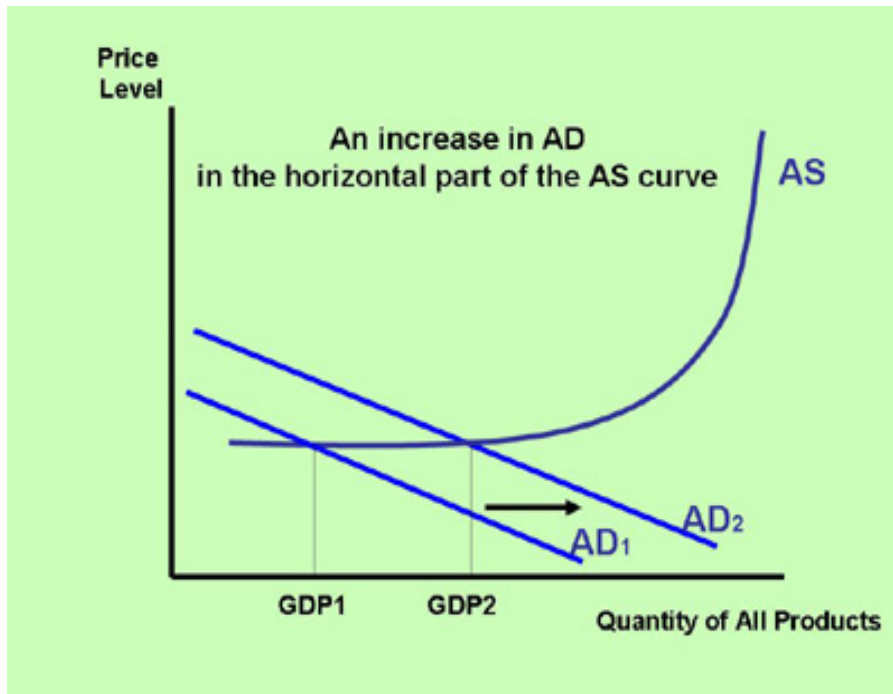
Съвкупно предлагане

Неговата крива е с положителен наклон /нагоре в дясно/

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

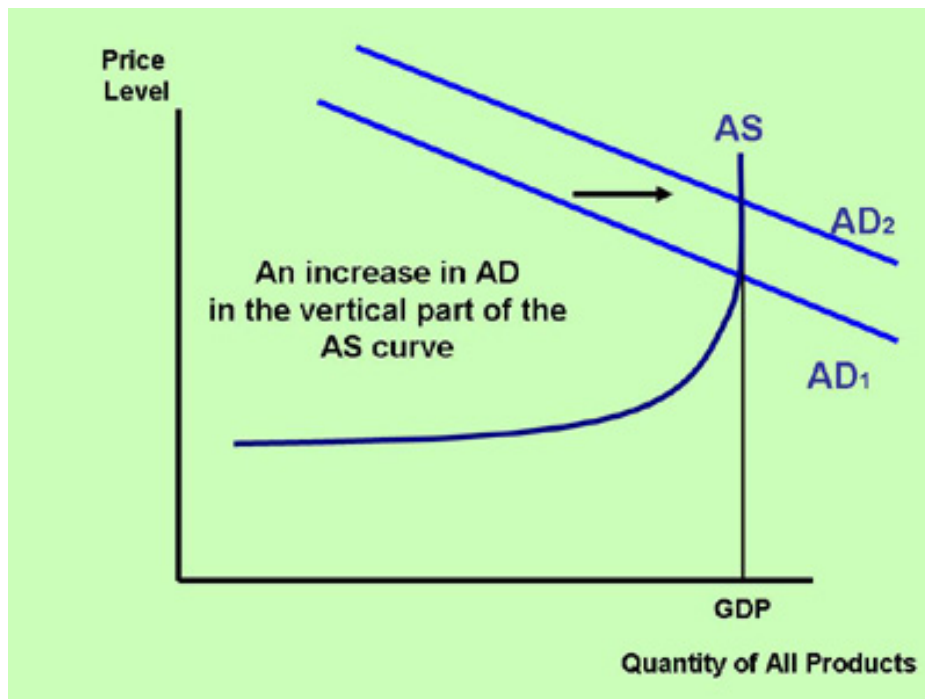
Промяна на съвкупното търсене

Според Кейнсианската теория нарастване на AD в хоризонталната част на AS увеличава БВП

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

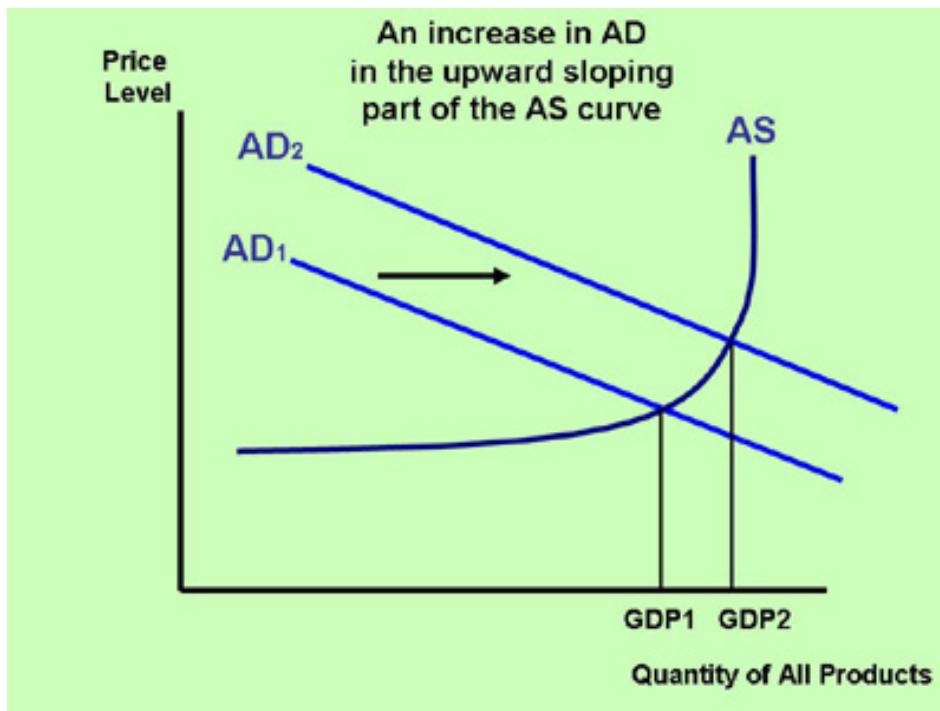
Промяна на
съвкупното търсене

Според Кейнсианската теория нарастване на AD във вертикалната част на AS увеличава цените

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

Промяна на
съвкупното търсене

Според Кейнсианската теория нарастване на AD във огънатата част на AS увеличава БВП и цените

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

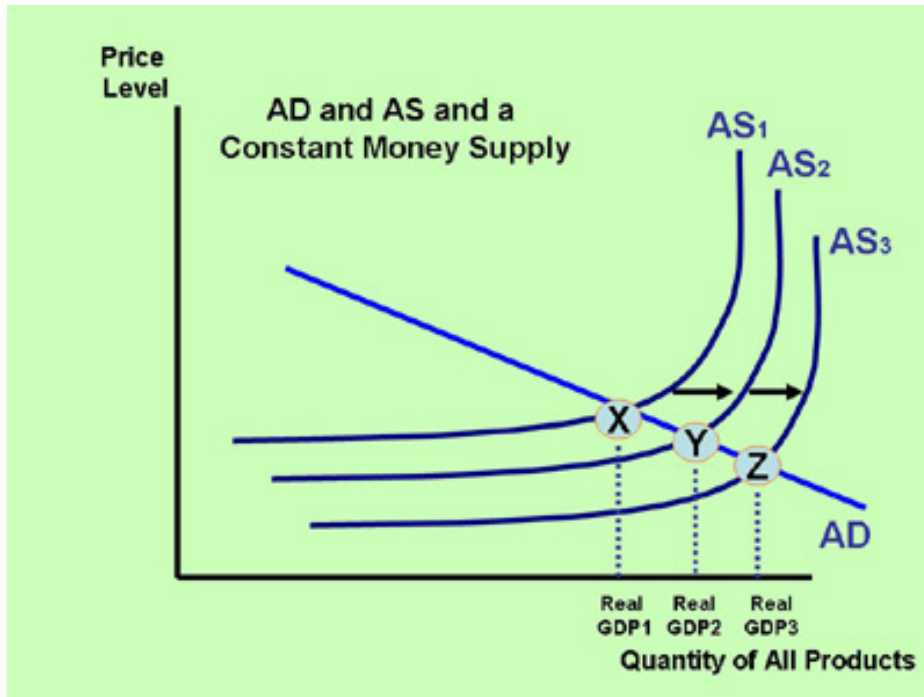
Крива на Филипс

Според Кейнсианската теория съществува обратно пропорционална зависимост между инфлация и безработица

Theme 6 – Макроикономическо равновесие

Промяна на съвкупното предлагане

Според класическата теория нарастването на AS увеличава БВП и намалява цените